

Семененко Мішель Ігорівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету міжнародної торгівлі та права
Державного торговельно-економічного університету

Науковий керівник:

Нескороджена Лариса Леонідівна,
доцент кафедри міжнародного,
цивільного та комерційного права
Державного торговельно-
економічного університету,
к.ю.н., доцент

Захист прав споживачів при укладенні електронних договорів

У ХХІ столітті, розвиток усіх сфер життя відбувається досить стрімко. Майже кожного дня вчені створюють нове та вдосконалюють існуюче для комфортного життя суспільства. Так, ще нещодавно, сучасні технології вражали людство своїми можливостями, а вже нині є чимось буденним для кожного із нас. Разом із розвитком сучасних технологій розширюються й можливості людей. Сьогодні, Інтернет – є не лише інформаційною павутиною, але й економічно вигідним джерелом придбання товарів чи замовлення необхідних послуг. Не є дивним, але люди пристосувалися й до такого й тепер договори можуть укладатися навіть у електронній формі. Незважаючи на досить зручний спосіб відносин, повсякденне використання електронних засобів зв'язку при укладенні договорів також вимагає належного захисту.

В цілому, віртуальне життя охопило сфери соціального спілкування та значно полегшило процедури набуття певних матеріальних благ. Сьогодні, усе необхідне можна придбати в Інтернеті. Так, електронний договір є одним із законних способів отримання бажаного саме через Інтернет. Відповідно до Закону України «Про електронну комерцію», електронним договором називають домовленість двох або більше сторін щодо встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків й оформлена в електронній формі [1, ст.1].

В Україні обсяги електронної комерції постійно зростають, і мова йде навіть не про збільшення продажу товарів, а про поступову дематеріалізацію обороту. Варто зауважити, що ринок електронної комерції в нашій країні був фактично сформованим досить давно, але не маючи спеціального правового регулювання, електронні правочини вчинялись, як правило, на основі публічної оферти. Лише з прийняттям Закону України «Про електронну комерцію» на законодавчому рівні були врегульовані особливості укладення договорів в електронній формі.

Не дивлячись на досить нову та специфічну форму таких відносин, вони нічим не відрізняються від традиційних правил купівлі - продажу і регулюються, зокрема, положеннями Цивільного кодексу України та Закону України «Про захист

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015. Відомості Верховної Ради України. № 675-VIII, № 45, ст.410
2. Письменна О.П., Баранова О.С., Шкринда О.М. Захист прав споживачів під час придбання продукції через мережу Інтернет. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/9014.pdf>.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. № 435-IV, 2003, №№ 40-44, ст.356.
4. Рябченко Ю.Ю. Судовий захист прав споживачів при придбанні продукції через інтернет (постановка проблеми). Форум права, 2009, № 1, с. 484-490. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3143/sudovi_y_zahist_prav_spozivachiv_pri_pridbanni_produkciji_cherez_internet_po_stanovka_problemi_.pdf?sequence=2.

прав споживачів», а також відповідними нормативними актами щодо регулювання відносин з реалізації товарів у спеціальний спосіб [2, с.55].

Відповідно до Цивільного кодексу України, договори можуть мати – усну і письмову форми, при цьому електронна форма договору не передбачається як одна із його можливих і правомірних форм. У статті 639 ЦКУ згадується, що договір, який був укладений за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем, вважається таким, що укладався у письмовій формі». Варто зрозуміти, що електронний договір визнається саме письмовим, а не прирівнюється до нього [3].

Розуміючи усю особливість питання електронних договорів, не менш важливим для розгляду є питання захисту прав споживачів при укладанні електронного договору. Згідно законодавства України, договір вважається укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору. У електронній формі договору «довести» свої права можна завдяки електронному підпису. Загалом, метою такого підписання договору є необхідність ідентифікації підписанта, підтвердження згоди з умовами договору, а також підтвердження цілісності даних в електронній формі [4, с.488].

Так, як електронний договір є письмовим, захист прав споживачів здійснюється так само як і у письмовому договорі. В цілому, захист здійснюється через застосування правових заходів, прийомів у межах юрисдикційної чи неюрисдикційної форми захисту, вибір яких залежить від роз'яснення змісту охоронних норм, що регламентують права споживача. У науковій літературі стверджується, що захисту прав споживача у сфері електронної комерції ділиться на юрисдикційну форму та неюрисдикційну. Неюрисдикційна форма – застосування засобів протидії порушенням, самостійно без звернення до відповідних органів, але дії вчиняються відповідно до закону. Ці протидії здійснюються ними самостійно, тому забезпечується швидка та вкрай економна охорона права. Загалом, дана форма включає у себе самозахист та приватне посередництво. Самозахист впливає із договірних відносин та полягає у вчиненні дій юридичного характеру, згідно умов договору. У свою чергу, приватне посередництво дещо схоже на судовий захист, проте полягає у добровільності залучення сторін та вирішення спору з допомогою професійного посередника, який діє конфіденційно.

Що стосується юрисдикційної форми захисту, то вона має значну перевагу, бо характеризується наявністю суб'єкта владних повноважень. Окрім того, має такі різновиди: судовий захист, адміністративний захист та нотаріальний захист. Варто зауважити, що кожна форма захисту є ефективною по своєму і в залежності від ситуації.

Таким чином, незважаючи на досить незвичні, на перший погляд, відносини, захист прав споживачів при укладанні електронних договорів нічим не відрізняється від захисту прав через письмову форму договору. Сьогодні, наша держава робить усе можливе, щоб зробити електронну комерцію більш зручною та безпечною, а тому не дивно, що зовсім скоро у законодавстві щодо цього питання відбудуться зміни.

